

erkjender trænger til nogle Forandringer, men som jeg dog tillige paaffønner, fordi det stræber efter at være retfærdigt imod begge Parter, blive forfattet, da vil det vistnok have til Følge, at en Sag, som vel idetmindste de Allerfleste ønske fremmet, nemlig Fæstets Overgang til Selveiendom, enten bliver heelt standset, eller at dens Fremgang dog ialfald meget formindskes i Sammenligning med, hvad der er skeet i de senere Aar. Jeg taler ikke her som Jorddrot; jeg taler heller ikke i Standsfællers Navn; dertil har jeg intetsomhelst Mandat. Men jeg ønsker, at det høie Landssting vil bidrage til at give det foreliggende Lovforslag en saadan Form, at det kan fremtræde som en Overenskomst imellem Jordrotterne og Fæsterne, det vil med andre Ord sige, som et saadant, der søger paa det Nøieste at stille Ret til begge Sider. Der har i den senere Tid høvet sig vægtige Stemmer, som have udtalt, at denne Sag ikke kunde ordnes gennem en Overenskomstlov, uden at selve de paagældende Parter, som staae udenfor Repræsentationen, baade bleve hørte og fik Veilighed og Anledning til at sige deres Mening. Dette kan jeg imidlertid paa ingen Maade gaae ind paa. For det Første er det aldeles upraktisk og efter min Overbeviisning umuligt at bringe noget Saadant igang, og for det Andet maa jeg hævde, at denne Sag ikke bør behandles anderledes end enhver anden Sag, der foreligger for Repræsentationen. Intet Medlem af Repræsentationen vil jo kunne stemme anderledes end efter sin Overbeviisning og saaledes, som han mener, at det Heles Vel kræver det i en eller anden foreliggende Sag, og han kan ikke derved tage Hensyn til Udenforstaaende, selv om man kan sige, at disse Udenforstaaende særlig ere Vedkommende i den paagældende Sag. Jeg ønsker altsaa, at det høie Landssting i Forening med Regjeringen vil fremme den foreliggende Sag og vil bringe den et Skridt videre. Retsspørgsmaalet skal jeg slet ikke omtale. Juridiske Autoriteter ere jo uenige om det, og, da jeg ikke er Jurist, skal jeg nok vogte mig for at dømme dem imellem.

Hvad nu selve Lovforslaget angaaer, saaledes som det er kommet til os fra det andet

Sting, da mener jeg, at det afgiver et Grundlag, hvorpaa der kan bygges videre. Imidlertid skal jeg dog strax udtale, at jeg for mit Vedkommende ikke kan gaae ind paa den Bestemmelse i sammes § 1, som paabyder, at Fæstegaardene endnu skulle være Fæstetvang undergivne i 20 Aar, efterat de ere solgte ved Auction. Ligeledes finder jeg, at den Drosdeel af Værdien, der ifølge § 2 skal udbetales til Staten, nemlig en Trediedeel, er for høit ansat. Endelig er der ogsaa nogle mindre Forandringer, som jeg kunde ønske foretagne, men paa dem skal jeg for Dødelikket ikke nærmere indlade mig. Jeg savner saaledes f. Ex. i Lovforslaget en Bestemmelse, som berettiger Lehn- og Stamhuusbesiddere til at anvende en Deel af Lehnets og Stamhuusets Midler til deraf at udbetale den Sum, som Staten skal have, naar den vedkommende Besidder selv bliver Kjøber af den paagældende Fæstegaard ved Auctionen.

Grevenkop-Castenschjold: Jeg kan ikke sige, at der af det Gods, som blev mig betruet, da jeg modtog Frederikslund, er blevet solgt saa meget, som den høitærede første Taler kunde anføre, men jeg har dog solgt 118 Tdr. deraf, og naar der ikke er solgt mere, saa er det ikke min Skyld, men det er, saaledes som den samme ærede Taler ligeledes nævnte, Fæsternes Skyld, hvem det flere Gange er blevet tilbudt at købe. Jeg har i nogle og tredsindstyve Aar levet mellem disse Fæstere, er bleven confirmeret med dem, har siddet paa Recrutbænken med dem og har kjendt dem ud og ind, men naar jeg saa har tilbudt dem at sælge, saa have de sagt: Nei, giv os det paa billigere Bikaar, enten i Fæste eller Forpagtning, og jeg er da gaaet ind derpaa, ledet af den Tro, som jeg er opdragen i, at Godseieren skal sørge for sine Bønder; det har været min Tanke heelt igjennem. Nu da jeg seer, at de slet ikke mere sætte Priis paa at bevare Fæsteforholdet, som dog er det, der har bragt Bønden frem til det, han er, saa har jeg aldeles ikke Noget imod at gaae ind paa at faae Fæsteforholdet afløst, men jeg kan aldrig gaae ind paa det, som dette Udkast til Lov indeholder. Almeenvælet kan umulig